

Process för övergripande sjukhusstruktur

Beredskap och civilt försvar

Ett av flera perspektiv i arbetet

- Hallands utveckling
- Nära vård
- **Beredskap och civilt försvar**
- Digitalisering
- Infrastruktur
- Kompetensförsörjning
- Specialisering i hälso- och sjukvården
- Fastigheter, lokaler och verksamhet
- Ekonomiska förutsättningar

Innehållsförteckning

Beredskap och civilt försvar	1
Utmaningar	1
Nationell målbild	2

Beredskap och civilt försvar

Region Hallands förmåga att hantera påfrestningar har prövats vid flera tillfällen. Flyktingströmmarna 2015, reservkraftsbortfall, it- och telefonistörningar och coronapandemin är några exempel. Fartyget på tvären i Suezkanalen synliggjorde känsligheten i de globala försörjningssystemen och hackerattacker mot både företag och offentliga aktörer har visat på digitala sårbarheter. Påverkansoperationer direkt och indirekt kan också påverka Sveriges säkerhet, som koranbränningar och spridning av narrativ som påverkar Sverige och svenska intressen negativt. Det ökar risken för attentat inom Sveriges gränser eller mot svenska medborgare och svenska intressen utomlands.

Region Halland har hanterat händelser som påverkat oss både direkt och indirekt på ett framgångsrikt sätt genom framför allt flexibilitet och närhet till och mellan verksamheterna. Det förändrade säkerhetspolitiska läget gör att Region Halland i sin långsiktiga planering för hälso- och sjukvård bör väga in redundans och motståndskraft för infrastrukturella försörjningar som exempelvis el, vatten, it, varor, läkemedel men även i utformandet och placeringen av våra fastigheter. Kriserna kommer inte en i taget, utan kan komma flera på en gång. I en komplex och globaliserad samtid kan dessa händelser få stora konsekvenser i vardagen, som är svåra att förutse. Brist på läkemedel eller medicintekniska produkter är idag en realitet som verksamheterna hanterar i vardagen. Utmaningar med bemanning och vårdplatser är också en del av dagens vardag. Enskilt är detta oftast hanterbart för verksamheterna, men i kombination kan det ge stor påverkan. Verksamheterna behöver förutsättningar att hantera flera kriser och oförutsedda händelser samtidigt.

Utmaningar

Förutsättningar att kunna bedriva hälso- och sjukvård på ett robust sätt utifrån ett säkerhetsperspektiv är oftast kopplat till avbrott i olika försörjningar eller snabbt ökade behov av sjukvård vid en händelse. Ett avbrott som påverkade verksamheten var när reservkraften slogs ut vid ett åsknedslag på Hallands sjukhus Varberg (HSV). Konsekvensen blev att en stor del av operationsverksamheten fick pausas under några dagar på HSV. Akuta operationer fick flyttas till andra sjukhus inom- och utomläns. Branden i Oceanhamnen i Halmstad kunde, om vindriktningen vänt mot Hallands sjukhus Halmstad, ha påverkat verksamheten avsevärt. Nationellt har flera fall av förorenat eller smittat dricksvatten påverkat sjukhus under långa perioder, med begränsad förmåga att möta invånarnas behov som effekt. Klimatförändringar med skyfall och översvämningar kan ge en ökad risk för kontaminering av dricksvatten samt påverkan för transporter av patienter, personal och varor. Den mänskliga faktorn var en svaghet när två av tre matarkablar för el till ett universitetssjukhus i Skåne skadades av misstag av en grävmaskin. Med detta sagt finns det svagheter utanför vår påverkan vid försörjning av infrastruktur och vi

behöver förbereda organisationen och verksamheterna på att kunna hantera effekterna av begränsningar eller bortfall.

Region Halland är ett kärnkraftslän. Vi bedriver hälso- och sjukvårdsverksamhet både inom yttre beredskapszon (25 km från verket) och inom planeringszon (100 km från verket). Hallands sjukhus Varberg ligger inom yttre beredskapszonen. Sjukhuset behöver vara utformat så att det kan bedriva verksamhet vid ett utsläpp genom inrymning, men också snabbt kunna utrymmas inom 24/48 timmar. Hela Halland omfattas av planeringszonen och kan komma att påverkas. Sannolikheten för masskadeutfall med akutstrålskada är liten och bedöms vid en händelse endast omfatta personal på verket i reaktorns närområde, men det kommer att skapa stor oro i samhället och skapa ett högt söktryck till sjukvården.

Nationell målbild

2015 höjdes ambitionsnivån i Regeringens målbild, en robust och motståndskraftig hälso- och sjukvård som är förberedd på olika typer av påverkan, från störda leveranskedjor till ytterst krig. Socialdepartementet har genom nationella överenskommelser gett uppdrag till regionerna att först utreda och nu stärka förmågan för både krisberedskap och civilt försvar, för att skapa en mer robust sjukvård.

Sverige är redan idag med i ett samarbete om världlandsstöd. Hamnarna i Halland kan användas som mottagningshamnar för militärt och civilt världlandsstöd, vilket gör våra hamnar till ett mål för främmande makt. När ett Natomedlemskap är tecknat kommer hamnarna vara strategiskt viktiga vid mottagande av militärt stöd. Natomedlemskap kommer att ställa krav på hälso- och sjukvården och dess beredskapsförmåga som kan skapa förändrade förväntade behov, såsom geografisk tillgänglighet till sjukvård.

Robusta sjukhusbyggnaden är ett planeringsunderlag från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) som ett stöd i planering för en robust och resilient verksamhet, framför allt inom sjukhusområdet. Det osäkra omvärldsläget ligger till grund för att tempot nu har skruvats upp och beredskapsåtgärder behöver vidtas i allt snabbare takt. Samtidigt ges signaler från myndigheter att Sverige kommer att behöva vidta åtgärder för ett långsiktigt påverkat säkerhetsläge i vårt närområde. Dessutom har vi klimatkriser, som har ett långsammare händelseförlopp, men där forskare och myndigheter varnar för att konsekvenserna blir alltmer omfattande och vanligt förekommande.

”Slutligen behöver sjukhus vara driftsäkra i krig. Sjukhus ska enligt den fjärde Genèvekonventionen vara skyddade från militära angrepp men har trots det, avsiktligt och oavsiktligt, angripits runt om i världen genom åren. Under ett väpnat angrepp finns inte bara risken att sjukhusen utsätts för direkta eller indirekta militära angrepp. De kan också påverkas

av att kritisk infrastruktur och transporter inte håller ordinarie leverans- och kvalitetsnivå. Sjukhusen kan till exempel drabbas av störningar i den ordinarie värme- och dricksvattenförsörjningen. De kan också drabbas av störningar till följd av problem med att transportera patienter, läkemedel, livsmedel, medicinsk förbrukningsmateriel, tvätt och avfall.”¹

Utifrån ovanstående bakgrund kan det finnas gynnsamma effekter av att skapa redundant förmåga inom sjukvården, framför allt inom högt prioriterad samhällsviktig verksamhet. Region Halland har inom ramen för Risk och sårbarhetsanalys kartlagt samhällsviktig verksamhet. Det kommer att finnas behov av att skapa redundanta och flexibla fastigheter och infrastruktur för sjukvården. Utifrån lärdomar av bland annat pandemin är flexibilitet och förmågan att ställa om verksamheter väsentlig för att möta nya behov. Vi vet inte med säkerhet vilken nästa kris blir och hur vi behöver anpassa oss.

¹MSB Robusta sjukhuset [Den robusta sjukhusbyggnaden \(msb.se\)](https://www.msb.se/robusta)¹

